

Lokal

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

2006-2007

**Arbejdsprogrammer
Årsplaner
Succeskriterier**

3. årgang

Indhold

Introduktion og læsevejledning	3
Grundlag for Agenda 21 Centret	5
Lokal forankring	6
Dialog og formidling	8
Organisation	10
Indsatsområder	
Ukrudt og andet godt	12
Godt for maven - og for forretningen	16
Sæt en prop i forbruget	18
Skidt - med miljøet!	24
Sikken voldsom trængsel...	28
Miljø med mere	32

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Introduktion og læsevejledning

Agenda 21 Center Indre Nørrebro har nu lanceret den 3. Lokal Agenda 21 plan:

Nørrebro rykker - med miljøet !

Planen bygger på det grundige arbejde med den 1. og 2. Lokale Agenda 21 plan og de erfaringer, der er gjort undervejs. Vores målgruppe er såvel de aktive borgere og aktører på Indre Nørrebro, som de borgere, der i lang tid, med interesse, har set de mange miljøprojekter skyde frem, uden dog at deltage aktivt heri. Agenda 21 planen er de mål som agenda 21 centret i dagligdagen styrer sine aktiviteter efter.

Denne Lokal Agenda 21 plan har været genstand for input fra en række aktiviteter afholdt i efteråret 2005, hvor forskellige både interne og eksterne aktører har været involveret i at komme med ønsker til bl.a. kommende projekter, indsatsområder og centrets arbejdsform. Der er i den sammenhæng blevet arrangeret en række dialoger og diskussioner med borgerne på Indre Nørrebro inden for de forskellige indsatsområder. Derudover er der blevet sat fokus på centrets interne organisation, og læring- på tovholdermøder samt i forbindelse med kompetenceudviklingsforløbet foranstaltet af Miljøkontrollen. Endelig har centrets bestyrelse - som noget nyt - haft mulighed for at komme med input og kommentarer til planen undervejs i skriveprocessen.

Planens opbygning:

Planen er inddelt i 6 indsatsområder (se nedenfor), der fungerer som en gennemgående struktur for hele Agenda 21 arbejdet på Indre Nørrebro. Det 6. indsatsområde dækker over projekter, der går på tværs af de øvrige områder.

Ukrudt og andet godt.

Godt for maven... og for forretningen!

Sæt en prop i forbruget

Skidt – med miljøet!

Sikken voldsom trængsel...

Miljø med mere...

Sådan får vi en grønnere bydel.

Grønne butikker og virksomheder.

Om el, vand & varme

Affald på den fede måde.

Om trafik.

Tværgående miljøarbejde.

.. >

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Under læsningen er det vigtigt at holde sig for øje at arbejdet med de 6 indsatsområder er på forskellige trin i processen og derfor præsenteres lidt forskelligt. Som udgangspunkt har hvert indsatsområde dog følgende disponering:

- Definition af indsatsområde
- Status for aktiviteter
- Arbejdsprogram frem til og med 2007
- Arbejdsprogram for 2006
- Årsplan 2006
- Succeskriterier 2006
- Årsplan 2007
- Succeskriterier 2007
- Samarbejdsparter
- Idébank

Vi betragter Agenda 21 plan som en »organisk« plan, der løbende revideres og videreudvikles perioden igennem.

Miljøtrafikugen er integreret i afsnit 5: »Sikken voldsom trængsel... » og Miljøfestivalen er integreret i afsnit 6: »Miljø med mere«.

Yderligere information om Agenda 21-planens på agendacentrets hjemmeside www.norrebro.nu

Kommentarer kan e-mailles til debat@norrebro.nu .
På www.norrebro.nu kan man desuden følge med i implementeringen af planen.

God læselyst

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Grundlag for Agenda 21 Centret

Indre Nørrebro er scene for et virvar af projekter, foreninger og organisationer – en bydel, som er fantastisk til at sætte fokus på aktuelle problemstillinger. Ingen anden bydel har sat sit præg på Københavns udvikling som Indre Nørrebro. Inden for miljøarbejdet har en række aktører i bydelen været med til at sætte Indre Nørrebro i centrum som et sted, der har været, og fortsat skal være, en dynamo for udviklingen i Københavns Kommune.

Agenda 21 Centrets rolle

Agenda 21 Center Indre Nørrebro skal indfange, systematisere, koordinere og ikke mindst fastholde energien i miljøarbejdet. Agenda 21 Center Indre Nørrebro skal være med til at sikre en fælles platform for den alsidige faglige viden og de brede erfaringer, der findes i bydelen. Hermed opnås en synergieffekt og erfaringerne fastholdes i bydelen.

Centret udfylder en række forskellige roller i bydelens miljøarbejde som f.eks.. formidler, inspirator, igangsætter, brobygger, netværksskaber, koordinator og frontløber. Her er et vigtigt element, at centret kan trække på sin status som uafhængig aktør med en stor kontakt-ade på tværs af politiske organer, administrative funktioner og befolkningsgrupper.

Vision

Centrets overordnede vision kan opdeles i to hovedmålsætninger:

- *Støtte, udvikle og fastholde helhedsorienterede miljøprojekter i et tæt samarbejde med andre lokale aktører.*
- *Skabe lokal dialog om væsentlige miljøspørgsmål herunder kommunens miljøpolitik.*

For at nå disse hovedmål er der i opbygning og organisering af centret lagt vægt på følgende:

- En stærk lokal forankring af centret der sikrer, at aktiviteterne tænkes helhedsorienteret og gennemføres med aktiv deltagelse af bydelens borgere, institutioner, foreninger og erhvervsliv
- Centret har en bred faglig viden, som bygger på forslagsstillernes opbyggede ekspertise, hvilket fremmer et kvalificeret med- og modspil til overordnede miljøspørgsmål og til kommunens miljøpolitiske udspil. Ligeledes vil et stærkt fagligt netværk bag centret inspirere og motivere til aktiv deltagelse fra både borgere, institutioner og erhvervsliv i bydelen.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Et grundlæggende udgangspunkt for centrets arbejde er at inddrage bydelens borgere og eksisterende netværk. Således er det ikke hensigten, at centret skal udføre bæredygtige projekter *for* borgerne, men snarere at centret skal indgå i et tæt samarbejde *med* bydelens borgere og aktører, så begge parter føler et ansvar for at fremme en bæredygtig udvikling.

Borgernes ønsker til Lokal Agenda 21 Center Indre Nørrebro

I efteråret 2005 udførte centret en spørgeskemaundersøgelse for at få en pejling på, hvilke ønsker borgerne har til agenda centret samt hvilke miljøproblemer, der aktuelt optager borgerne på Indre Nørrebro. Samtidig var det en sidegevinst at indsamle borgernes konkrete ideer til bydelen. 43 borgere deltog.

Mht. borgernes ønsker til centret viste undersøgelsen, at 51% af de adspurgte borgere fremhævede information om miljørigtig levevis, mens hele 88% mente, at hjælp til at udføre konkrete miljøforbedringer i bydelen var vigtigt.

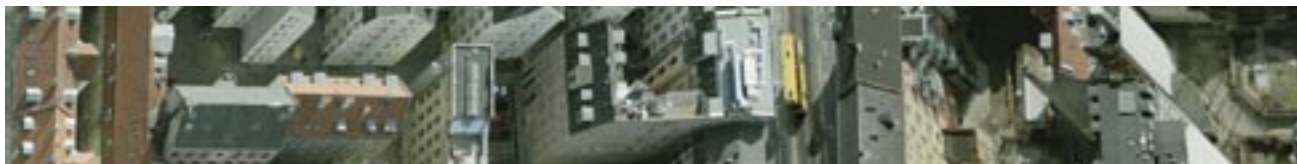
Af de miljøproblemer, der optog borgerne, kom forbedring af trafikforhold, (- især færre biler og bedre cyklistforhold) ind på en første plads, efterfulgt af forgrønnelse/forskønnelse af Indre Nørrebro (især renere/grønnere gårde og gader). På tredjepladen kom affaldssortering, efterfulgt af ressourceforbrug og økologi.

Undersøgelsen bekræfter Københavns Kommunes undersøgelse fra 2002 mht. vægtningen af miljøproblemer, men fremhæver i højere grad betydningen af hjælp til at udføre konkrete miljøforbedringer end betydningen af mere information.

Undersøgelsen viste, at over halvdelen (56%) af de adspurgte havde hørt om Agenda 21 Center Indre Nørrebro, hvilket sandsynligvis ligger noget over det lokale kendskab til centret generelt. At mere borgere kendte til centret i forvejen kan dels forklares med, at Nørrebrofestivalen tiltrækker de i forvejen aktive borgergrupper, men forhåbentlig også, at centrets mangfoldighed af aktiviteter og samarbejdspartnere har været med til at synliggøre centrets eksistens, eftersom en stor del af de, der havde hørt om Agenda 21 Center Indre Nørrebro, ikke indgik aktivt i centrets netværk.

Fremme af nye og eksisterende netværk

Centret er baseret på en bred opbakning fra boligforeninger, miljøforeninger, indvandrer-netværk, erhvervsliv, sociale og kulturelle institutioner og skoler, hvilket er fundamentet for at sikre et godt og tæt samarbejde. Bydelen har tradition for at arbejde på tværs af traditionelle faggrænser, hvor projekter kombinerer f.eks.. miljø-, sociale -, integrations-, erhvervs- og undervisningsmæssige hensyn.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Indre Nørrebro har mange stærke aktører, som i et lokal Agenda 21 Center kan finde en platform til at udvikle samarbejdsrelationer, der tager udgangspunkt i at styrke bydelens miljøarbejde. I de årlige Lokale Agenda 21 planer vil der for hvert indsatsområde blive redegjort for, hvordan relevante aktører er med til at udvikle og gennemføre bæredygtighedsprojekter i bydelen.

Centret vil desuden arbejde på løbende at inddrage nye samarbejdsparter. Dette kan bl.a. være med til at styrke en helhedsorienteret miljøindsats, således at f.eks. et regnvandsprojekt ikke kun bliver en teknisk løsning, der skal aaste a øbssystemet og spare på vandet, men samtidig bliver et projekt, der kan rumme kunst, sanseoplevelser, sundhed, sociale og kulturelle dimensioner.

Netværkssamarbejde mellem centrene, kommunen og forsyningsvirksomhederne

Mange af forslagsstillerne har et godt og tæt samarbejde med de mange aktører rundt omkring i byen, der er vigtige brikker i miljøarbejdet, f.eks. netværket af tidligere Grønne Guider og netværket af lokale Agenda 21 centre/grupper i Danmark. Centret har glæde af at indgå i et netværk med de øvrige Agenda 21 centre og deres aktører. Ligeledes vil kontakter og erfaringer fra samarbejdsprojekter med kommunen og de forskellige forsyningsvirksomheder blive inddraget i planlægning og gennemførelse af centrets konkrete aktiviteter.

For at fremme en proces, hvor stadigt flere aktører involveres aktivt er det vigtigt med en åben dialog om centrets aktiviteter – både de igangværende og forslag til nye.

Dialog, formidling og synliggørelse

Lokal dialog

Indre Nørrebro har tradition for at skabe debat og dialog om væsentlige samfundsmæssige spørgsmål såsom byudvikling og boligpolitik, integration, trafik osv. Der eksisterer således en række aktører, f.eks. lokalavisen PåGaden og Nørrebro Radio, som har mange års erfaring med at kommunikere væsentlige problemstillinger. Agenda 21 Center Indre Nørrebro er med til at sætte debatten om miljø og bæredygtighed i centrum.

Ved centrets oprettelse i 2003 blev der afholdt et stort borgermøde med omkring 100 fremmødte. Opstartsmøder kan imidlertid ikke bruges som en langsigtet strategi for dialog med borgerne. Det følgende år forsøgte vi i stedet med afholdelse af debatmøder på de forskellige indsatsområder, men meget få mødte op. Den nye strategi er derfor at tage højde for folks travle hverdag ved at tage ud og tale med borgerne, dér, hvor de er - på gaden eller i forbindelse med begivenheder som f.eks. Nørrebro festivalen.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne agendaplan har vi således udover den generelle spørgeundersøgelse arrangeret en række dialoger med borgerne på de forskellige indsatsområder. For hvert indsatsområde er der blevet foretaget en dialog via en spørgeskemaundersøgelse og/eller ved afholdelse af fokusgruppediskussioner. Hensigten med spørgeskemaundersøgelserne har ikke været at lave statistisk repræsentative undersøgelser, men at få ideer og tilbagemeldinger fra borgerne både i forhold til tidligere projekter og som inspiration til nye. Spørgeskemaerne har således fungeret som udgangspunkt for en dialog. På samme måde har fokusgruppediskussionerne haft dels en opfølgende funktion og dels et fremadrettet formål. Strategien har været at invitere borgere, som har deltaget aktivt i et konkret projekt inden for et indsatsområde. Selv om fremmødet ikke har været stort, har det medvirket til at gøre diskussionen mere konkret og relevant for deltagerne, som samtidig har kunnet bidrage med mange gode overvejelser og ideer.

Opsamlingen på dialogen med borgere på Indre Nørrebro vil blive samlet i en rapport og indgår som inspirationsgrundlag for udarbejdelsen af agendaplanen for de 6 indsatsområder.

Formidling og synliggørelse

Formidlingen af centrets aktiviteter foregår på centrets hjemmesider, via lokale medier og via centrets daglige tilbud om 'åbent-hus rådgivning' til borgerne.

Agenda 21 Center Indre Nørrebro på Blegdamsvej 4B holder åbent dagligt og tilbyder bl.a. arbejdspladser til borgere og frivillige, der ønsker at igangsætte miljøprojekter. På centret kan man få information om alt lige fra plantning af roser, udskiftning af energipærer til opsætning af solcelleanlæg.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Artikler og annoncer for løbende aktiviteter i Nørrebro Avis og PåGaden vil sammen med centrets hjemmeside informere bydelen om centrets eksistens og aktiviteter, og alle dele af processerne i Agenda 21 Centrets arbejde bliver registreret på hjemmesiden som en del af vores 'åbne' image. Hver arbejdsgruppe får således et afsnit af hjemmesiden: www.nørrebro.nu stillet til rådighed mens projektet kører. Her man kan diskutere projektets udfald og komme i direkte kontakt med de ansvarlige. Nørrebro-borgere vil ligeledes kunne bruge web-sitet til f.eks.. bestilling af ladcykler fra udlånsordningen. Ligeledes vil information om arrangementer m.v. være tilgængelig på web-sitet. På hjemmesiden kan man desuden følge forløbet af samtlige igangværende og afsluttede projekter. Denne website-model fremmer desuden afrapportering og formidling af centrets aktiviteter, som på denne måde vil blive systematiseret og løbende opdateret.

Et andet vigtigt element er gennemførelse af forskellige uddannelsesforløb, der kvalificerer lokale aktører til at handle miljøansvarligt. Samtidig kan det gøre dem i stand til at videreformidle deres nye viden og engagement.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Organisation

Lokal Agenda 21 Center Indre Nørrebro Centret er en selvejende institution støttet af Københavns Kommune. Centret er organiseret med en dagligt ansvarlig centerleder, samt en sekretariats- og økonomiansvarlig. Herudover er der tilknyttet 5 tovholdere, én for hvert indsatsområde, samt en række lokale aktører, der bliver inddraget i specifikke funktioner og projekter.

Hensigten med denne model er at minimere de faste udgifter og sikre en optimal udnyttelse af eksisterende lokale ressourcer. En vigtig prioritering bliver, at centret skal arbejde på at skaffe supplerende fondsmidler, således at der løbende er økonomi til at igangsætte nye projekter.

Agenda 21 Satellitten på Østerbro fungerer som en selvstændig enhed under Agenda 21 Center Indre Nørrebro. Arbejdet foregår autonomt og ledes af Agenda 21 gruppen på Østerbro, der har egen Lokal Agenda 21 plan.

Opstartsfasen

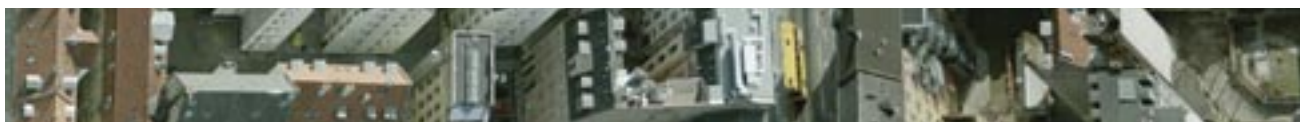
I Centrets opstartsfasen er energien de første år blevet brugt på at udvikle og afprøve viften af projekter og muligheder inden for de enkelte indsatsområder.

Styrken ved projektmodellen på Indre Nørrebro har været, at forskellige aktører - ofte lokale - er blevet hentet ind som tovholdere på indsatsområder eller enkeltvis projekter, hvilket dels har bidraget til at skabe lokal forankring, og desuden har givet eksibilitet i forhold til at eksperimentere med opståede muligheder. Samtidig har projektmodellen også givet de enkelte tovholdere frie hænder inden for en projektramme uden om lange, tidskrævende diskussioner og bureaukrati. I den næste fase er der i midlertidig opstået et behov for også at rette fokus ind ad mod centrets arbejdsform og interne læringsproces.

Organisatoriske målsætninger for de kommende år

På baggrund af Miljøkontrollens evaluering, tovholdermøder og kompetenceudviklingsforløbet er der kommet fokus på behovet for mere synergi mellem indsatsområderne, mere fokus på samarbejde og læring både internt, men også i forhold til at agenda centrene i højere grad udnytter hinandens ressourcer. Endelig er der også kommet fokus på praktisk anvendelse af strategiske værktøjer. Det er især disse tre centrale, sammenhængende temaer, der er ønske om at arbejde videre med de to kommende år.

Et af de helt centrale temaer har været, at hvor indsatsområderne før har fungeret som relativt adskilte arbejdsområder, er der nu behov for at skabe mere samarbejde og synergi indsatsområderne mellem via tværgående projekter. Dette kan ses som en videreudvikling af det 6. indsatsområde 'Miljø med mere', som netop lægger op til projekter på tværs. Hidtil har det primære projekt på området været Miljøfestivalen, men flere tværgående projekter er nu på vej (Læs nærmere i afsnittet om det 6. indsatsområde: Miljø med mere).

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Styrke medarbejdernes fælles identitet og samarbejde

Mht. at give mere plads og fokus til den interne læring og arbejdsproces er der i 2005 blevet afholdt månedlige tovholdermøder. Derudover er det fremover hensigten at anvende uddannelsespengene til at afsætte f.eks. 2 dage om året til at diskutere, evaluere og udvikle det interne samarbejde, invitere eksterne oplægsholdere eller hvad der i øvrigt måtte være behov for. En anden pointe i den sammenhæng har været et ønske om i højere grad at inddrage 'hele huset' i det daglige arbejde, dvs. i højere grad at inddrage bestyrelsen, samt mere af de faglige ressourcer, der i forvejen bor i Økologiens Hus.

Endelig har kompetenceudviklingsseminaret, der blev afholdt i efteråret 2005, bidraget med inspiration og konkrete arbejdsredskaber til udvikling, evaluering og formidling af projekter, som deltagerne på seminaret (centerleder, tovholdere, bestyrelsesrepræsentant) er meget opsat på at få indarbejdet og afprøvet i praksis i den kommende periode.

Succeskriterierne på det organisatoriske område er, at vi får mange af medarbejderne til at deltage på de to årlige møder i netværket for agenda 21 centrene, den permakulturelle tur til Holland til foråret 2006, dogmekonferencen i oktober 2006 og uddannelsesseminarer mv. samt de 2 dage om året til at diskutere, evaluere/udvikle det interne samarbejde. Disse arrangementer samt de månedlige møder skal være udgangspunkt for at skabe større fællesskab i agenda-centret.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

Ukrudt og andet godt

En grønnere bydel med styrkelse af den biologiske mangfoldighed

Definition af indsatsområde

Et væsentligt grønnere bybillede skal nås gennem målrettet beplantning og funktionel udsmykning af gader og mindre pladser, gårde, facader og tage.

Agenda 21 Centret skal inddrage forgrønnelse i bredest muligt omfang i alle centrets projekter. Agenda 21 Centret vil bidrage med viden og erfaring omkring beplantning samt mulige tilskudspuljer inden for dette område.

Agenda 21 Centret skal generere idéer til inspiration for nye lokale projekter samt gennemføre kampagner, der fremmer aktiviteter omkring beplantning.

Status for aktiviteter

Afsluttede projekter og igangværende projekter under Agenda 21 Center Indre Nørrebro

- Ca. 60 ejendomme og deres facader herunder forretninger (alle ejerforhold er repræsenteret) er blevet grønnere og forskønnet med ca. 800 roser, klematis og meget mere
- Iværksætning af forgrønnelsen i Peter Fabers Gade bliver færdig i 2005
- Iværksættelse af forgrønnelsen på multipladsen i Sankt Hans Gade bliver færdig i 2005
- Beboere og kommunen har gennemført »plads på en nat« på hjørnet af Wesselsgade og Baggesensgade i forbindelse med Miljøfestivalen maj 2005.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Målet for aktiviteterne er at bidrage til et mere grønt kvarter. Initiativerne skal skabe et bedre nærmiljø for mennesker og dyr i bydelen. En bydel, der både kan rumme det vilde og det frise-rede.

Målet er endvidere at sikre, at der bliver skabt tilsvarende grønne områder og gerne ere i bydelen, når man nedlægger grønne områder i bydelen

Eksisterende grønne områder skal åbnes mere for offentligheden, hvor dette er hensigtsmæssigt og muligt.

Der skal ske en bedre integration af de grønne områder med nærmiljøet.

Vi skal lave en skuffemodel for etablering af cykelstativer på gadeplan, med integreret grønne planter og ramper til affald og cykler.

Arbejdsprogram for 2006

I 2006 fortsættes arbejdet med at forvandle kedelige, grå gader til blomstrende miljøer. Disse gader skal udover at være til glæde for de lokale beboere og handlende virke som eksempler til inspiration for andre. Facadebeplantninger, blomster, mindre buske og træer i bydelen skal fortsat have høj prioritet i 2006 hvor vi indtil nu har udsat ca. 1500 planter. Med fuld finansiering af blomster og mindre planter, stativer og jord via foreningen »Opzoomerne i Danmark« samt et tilskud til hvert træ er det et vigtigt fokus, at beboere og handlende selv kan gøre noget for at højne kvaliteten af deres egen gade såvel miljømæssigt som æstetisk på en tilgængelig

og praktisk måde. Planteprojektet vil bestå af elementer, der som en skabelon kan anvendes for tilsvarende projekter andre steder i bydelen.

Vi skal arbejde på, at Agenda 21 Center Indre Nørrebro og Opzoomerne er mere synlig under planteaktionerne.

Sideløbende opdateres pjecen fra 2005 om planteaktioner med aktuel information.

Der skal arbejdes med offentligt tilgængelige grønne områder, hvor borgerne inddrages i udviklingen, gennemførelsen og brugen af disse, og hvor kommunen står for den driftmæssige side af sagen.

Vi skal støtte bebyggelser /gårdlaug med renoveringer af deres gårdrum.

Der arbejdes med at etablere en lokal plantecentral til opbevaring og bytte af træer, buske mm.

Vi skal bruge kompostjord produceret i gårdene, »Made in Nørrebro«, til planteaktionerne.

Årsplan 2006

- Information og opsøgende arbejde i forbindelse med at få endnu mere lokale beboere og handlende inddraget i planteprojekter
- Udarbejdelse af en oversigt/plan over forgrønnelsen af bydelen – trin for trin.
- Etablering af lokal plantecentral til opbevaring og bytte af træer, buske mm.
- I samarbejde med bl.a. Ornitologisk Forening fortsættes udvikling og gennemførelse af aktiviteter, der kan bidrage til en større og mere varieret bestand af fugleliv i bydelen. Opsætning af ca. 50 fuglekasser i samarbejde med institutioner i området.
- I samarbejde med bydelens gårdlaug gennemføres inspirationsture.
- Beboere og kommunen afslutter »Plads på en nat« i forbindelse med Miljøfestivalen maj 2006.
- I samarbejde med fritidshjemmet i Møllegade laves en naturlegeplads i Møllegade.
- Etablering af cykelstativer på gadeplan, med integreret grønne planter og ramper til affald og cykler.

Succeskriterier 2006

Succesen i 2006 måles på processen med at få projekter formuleret, organiseret og gennemført.

- Pasningsvejledning til planter udarbejdes
- Etablering af en lokal plantecentral til opbevaring og bytte af træer, buske mm.
- Der ønskes gennemført 5 konkrete projekter i samarbejde med beboere og beboerforeninger
- 500 planter udplantes
- 10 vejtræer plantes
- 50 fuglekasser sættes op
- Renovering af nyttehaver i De Gamles By skal indgå i en eller flere daginstitutioners dagligdag med planter/blomster og grøntsager
- Beboere og kommunen afslutter »plads på en nat« i forbindelse med Miljøfestivalen maj 2006.
- Lave en naturlegeplads i Møllegade.
- Følge op på borgernes ønsker om mere cykelparkering.

Årsplan 2007

- Information og opsøgende arbejde ift. til at få endnu flere lokale beboere og handlende inddraget i planteprojekter
- Udarbejdelse af en oversigt over forgrønnelsen af bydelen – trin for trin
- I samarbejde med bl.a. Ornitologisk Forening fortsættes udvikling og gennemførelse af aktiviteter, der kan bidrage til en større og mere varieret bestand af dyreliv i bydelen.

Succeskriterier 2007

- Der ønskes gennemført 5 konkrete projekter i samarbejde med beboere og beboerforeninger.
- 500 planter udplantes
- 10 vejtræer plantes

Samarbejdsparter

Beboerforeninger, institutioner, gårdlaug, andels - og ejerforeninger, almennyttigt boligbyggeri, gadelaug, Københavns Kommune, Ornitologisk Forening, Naturvejlederne i Vej og Park samt lokale handlende.

Idébank

I 2004 blev der i Miljøtrafikugen gennemført en idékonkurrence med forslag til en helhedsplan for området: Stengade, Folkets Park, Baggensengade m.m. Planen skulle sikre en sammenhæng mellem gader og rekreative områder. Det er oplagt at følge op på disse forslag og arbejde videre med f.eks. vinderforslaget og undersøge opbakningen til hele eller dele af planen for dernæst at støtte op om en realisering af flere af planerne.

Der er forslag om at få åbnet området "De Gamles By" for borgerne, "den grønne skat", som man betegner området for. I det omfang det er muligt og forsvarligt laves en helhedsplan for at opnå en bedre udnyttelse af området. Det er oplagt at få en debat i gang omkring dette område og dets muligheder.

Beboere, ledelsen i De Gamles By, børneinstitutioner og naboer er oplagte deltagere i denne debat. Man kunne forestille sig, at det meget store rekreative område der her er tale om, kunne nå ud til en bredere målgruppe, der kunne få glæde af dette. Endvidere kunne børneinstitutioner i De Gamles By og forældrebestyrelser i disse gå sammen omkring at få defineret ønsker til en fælles legeplads, nyttehaver, naturværksted eller andre fællesområder. Forvaltningerne, der er tilknyttet De Gamles By, skal ligeledes deltage i debatten.

Der er ønske om at få indlydelse på den del af den grønne cykelrute, som løber på Indre Nørrebro. Et projekt kunne være, at der tages kontakt til Københavns Kommune med henblik på at påvirke processen, der er i gang. Der kunne udarbejdes et projekt, som omfatter etablering af fællesfaciliteter i form af borde, bænke, grillmuligheder samt beplantningen for denne del af ruten. Det er et ønske at få cykelruten tættere på City og på havnen på Østerbro.

Der skal arbejdes på at få fonde/sponsorer ind over som en fast del af projekter, det kunne f.eks. være i forbindelse med etablering af vejtræer. Der skal gøres et forsøg på at få vejtræer med som en naturlig del af vejbump, når disse etableres.

Et fremtidigt projekt kan være at udarbejde et design til at udligne overgangen mellem gårdrum og gaderum.

Der er muligheder for taghaver i flere steder i byen, f.eks. på taget af Fakta på hjørnet af Nørrebrogade og Ravnsborggade samt på parkeringshuset ved Irma i Rantzausgade. Der kan sættes fokus på dette område, og udvikles forslag til udnyttelse af disse arealer.

Der kan laves aftale med planteskoler om at aftage ikke-salgbare (skæve eller bare sjove) planter/træer, der kunne opbevares på Agenda Centret til salg/foræring til interesserede. Dette kunne øge beplantningen i bydelen, da det er økonomisk overskueligt.

Forgrønning af Søernes nærområder, hvor man kan bløde kanter op og lave 'ude-steder' til ophold.

Indarbejdelse af beplantning og nyttehaver i skolernes undervisning – det skal være et omdrejningspunkt i skolernes aktiviteter.

Godt for maven - og for forretningen

Definition af indsatsområde

Vi skal udbrede økologiske varer mest muligt på Indre Nørrebro. Vi vil være det sted i Danmark, der »omsætter« mest økologi.

Status for aktiviteter

Vi har grøntsagsposeordning for biodynamiske, økologiske grøntsager.

Vi har afholdt 2 events for at formidle økologi til forbrugere: Kulturnatten og november arrangementet. Desuden har der været 2 busture til økologiske landbrug. Dette område er desværre det område, der har lavest aktivitet.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Vi skal fastholde og videreudvikle at Indre Nørrebro er det sted i Danmark, hvor der bliver solgt mest økologiske produkter.

Højnelse af kvaliteten af de økologiske varer gennem uddannelse af personale i detailhandlen. Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte.

Arbejdsprogram for 2006

Vi skal fastholde og videreudvikle vort store salg af økologiske varer på Indre Nørrebro.

Vi vil sætte fokus på de økologiske grøntsagers kvalitet gennem højnelse af kvaliteten i butikkerne, bl.a. ved uddannelse af de personer, der bestiller, håndterer og sælger i detailhandlen.

Desuden ønsker vi at få flere indvandrergrønhandlere til at sælge økologiske varer og at sprede information om økologiske varer til forbrugerne gennem information og inspirationsture.

Årsplan 2006

Der skal gennem kursusvirksomhed sikres uddannelse af personale/disponenter i detailhandlen for højnelse af kvaliteten af de økologiske varer, specielt grøntsager. Videreudvikling gennem ERFA-grupper for ovennævnte.

Desuden skal vi prøve at få indvandrergrønhandlerne til at forhandle flere økologiske grøntsager – inspireret af kursusvirksomheden.

Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte.

Succeskriterier 2006

- Etablere en erfaringsudviklingsgruppe (ERFA-gruppe) til højnelse af kvaliteten af de økologiske varer
- Uddannelse af personale/disponenter for højnelse af kvaliteten for grøntsager
- Få nogle indvandrergrønhandlere til at forhandle flere økologiske grøntsager
- Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte, f.eks. på Kvarterets Festivalen 2006

Agenda 21 plan Indre Nørrebro

Godt for maven ...og for forretningen

Årsplan 2007

Videreudvikle kurser og på den måde uddanne personale/disponenter i detailhandlen til at højne af kvaliteten af de økologiske varer.

Desuden skal vi få indvandrergørnhandlere til at forhandle ere økologiske grøntsager - inspireret af kursusvirksomheden.

Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte.

Succeskriterier 2007

- ERFA-gruppe til højnelse af kvaliteten af de økologiske varer fortsætter
- Kurser til højnelse af kvaliteten af økologiske varer udbydes til personale/disponenter i detailhandlen
- Få endnu ere indvandrergørnhandlere til at forhandle ere økologiske varer
- Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsættes, f.eks. på Kvarterets Festivalen 2007

Samarbejdsparter

Lokale handlende, herunder indvandrergørnhandlerne.

Agenda 21 plan for Indre Nørrebro

17

Sæt en prop i forbruget

Reduktion af bydelens ressourceforbrug indenfor energi og vand

Definition af indsatsområde

- Nedsætte vand og energiforbrug i boliger, institutioner og erhverv
- Information og rådgivning til borgere om ressourcebesparelser
- Igangsætte konkrete aktiviteter, der demonstrerer og fremmer reduktion af ressourceforbrug
- Inddrage borgerne i dette arbejde og støtte lokale aktører
- Opbygning af netværk i bydelen

Den primære målgruppe for aktiviteterne er boligforeninger (bestyrelser, aktive beboere, ejendomsfunktionærer), både allerede aktive foreninger – og foreninger, hvor der er meget at spare. Desuden er bydelens beboere, institutioner og erhverv relevante målgrupper.

Status for aktiviteter

Vejledning og samarbejde

Der kommer jævnligt folk forbi centret, og får relevant vejledning. Materialer er løbende opdateret i Økologihuset – dog er der ikke meget materiale på andre sprog end dansk. Vi har udlån af el-målere, samt en samling sparepærer. Energitjenesten København (et energispare-informationsprojekt) er startet pr. 1. april 2005, som vil stå for uddeling af materialer på energiområdet. Vi har tilbudt tjek af stand-by forbrug i lejligheder, der meldte sig dog ingen interesserede. Ved åbningen af Energitjenesten, som blev afholdt sammen med Agendacentrets 2-års fødselsdag var en del Nørrebro borgere forbi, men vi er ikke tydelige nok – vi skal fremover sætte mere fokus på PR/synliggørelse.

Vi samarbejder med de andre centre og Københavns Energi (KE) i en ressourcegruppe. Deltager desuden i ERFA-gruppe for miljøarbejdere, der arbejder med ressourcebesparelser/miljø i boligforeninger. Har deltaget i kommunens kursus i Miljøcertificering af daginstitutioner. Dette arbejde bør fortsættes, og aktiviteter bør koordineres med Energitjenesten.

Vi har givet input til byfornyelsesprojekt i Nørre Sidegade Allé, så dette bliver mere miljørigtigt.

Solceller

Der er etableret 3 solcelleanlæg: Assistens Kirkegård, Nørre Allé Medborgerhus og Økologihuset. Oprindeligt var der også forslag til solcelleanlæg i Peter Fabersgade, dette blev dog ikke gennemført. Sammen med Nørrebro Park er der igangsat samarbejde om at etablere et Nørrebro Solcellelaug (lokalafdeling af Københavns Solcellelaug). Vi er medlem af Solar City Copenhagen.

Lejlighedsprojektet – energigennemgang af lejligheder

I samarbejde med Københavns Energi, 3 andre agenda centre er gennemført 75 lejlighedsgennemgange, heraf 18 på Indre Nørrebro. De deltagende lejligheder på Indre Nørrebro var 13 almene, 4 andels og en i privat leje, ca. 1/3 af deltagere var familier med anden etnisk baggrund.

Der blev anvist elbesparelser på 23%, vandbesparelser på 11%, samt en del varmebesparelser. Mange af besparelsesforslagene er gennemført. KE laver en opfølgning i november 2005. Projektet har været arbejdskrævende, men udbytterigt: givet indsigt i forbrug, været et godt samarbejdsprojekt, været brugt til formidling efterfølgende (lokalt + KE bredere), der er udviklet værktøjer til lejlighedstjek, herunder har KE lavet nyt godt materiale til 'selvtjek' baseret på projektets erfaringer. Projektet er afsluttet.

Startpakke – boligforeninger

KE er ved at udvikle materiale om vand – og der følger evt. materiale på andre områder. Vi bør fortsat komme med input/presse på for dette.

HomeParties

Der er afholdt 3 homeparties i samarbejde med FSB Blågården/kvindeklub for indvandrerkvinder. God aktivitet, vi fortsat tilbyder.

Grønne Regnskaber (Grønt Diplom)

Vi er ikke kommet i gang med dette. Grønne regnskaber er tunge, og bl.a. Københavns Kommune skifter fokus til Grønt Diplom. Opzoomerne har kurser i Grønt Diplom, dette har vi informeret om i netværket. Vi bør koncentrere os om Grønt Diplom fremover.

Regnvandsanlæg

Der er indsendt 2 forslag til anlæg, samt igangsat undersøgelse af mulighed for regnvandsanlæg i Økologihuset. Arbejdet er tungt og står p.t. stille.

Miljøvenligt og ressourcerigtigt Netværksted for gårdmænd

Byggeriet er ved at gå i gang (har været i licitation). Byggeriet inddrager miljøvenlige materialer, energieffektivitet, regnvandsopsamling, mm. (se også under Skidt med Miljøet – affald).

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Vejledning og samarbejde

- Synlig vejledningsservice inden for ressourcebesparende alternativer, således at borgere, institutioner og erhvervsliv har nem adgang til hjælp til at forbruge mindre.
- Det tilstræbes, at vejledningsmateriale bliver tilgængeligt på flere sprog.
- Folk/foreninger skal støttes med udgangspunkt i deres interesser og 'problemer'.
- Samarbejde og koordinering med Energitjenesten København, KE, andre centre, ERFA-grupper mm.

Mindsket ressourceforbrug

- Ressourcebesparelser skal være attraktive
- Hos den enkelte borger, inddrage forskellige målgrupper, herunder indvandrere
- Boligforeninger
- Institutioner
- Bedre adgang til energieffektive produkter

Fremme alternative løsninger

- Nørrebro Solcellelaug
- Regnvandsanlæg

Årsplan 2006

- Vejledning af borgere og boligforeninger, der henvender sig på Agenda centret
- Opdatering af materiale og udstilling på centeret, herunder el-måler, sparepærer mm. til udlån i samarbejde med KE og Energitjenesten København
- Samarbejde med Energitjenesten København og KE om ressourcesparekampagner.
- Større synlighed af vore tilbud
- Deltagelse på Miljøfestival med ressourcespareaktiviteter
- Bruge netværksted for gårdmænd som demonstrationshus/udstillingssted
- Lejlighedsprojekt – bruge de udviklede værktøjer og udbrede dem til boligforeninger, m. .
- Afholdelse af homeparties, bl.a. for indvandrerkvinder
- Etablering af solcellelaug på Nørrebro, under Københavns Solcellelaug og undersøge mulige projekter på Nørrebro
- Deltage i SolarCity netværket
- Støtte boligforeninger i at udarbejde Grønt Diplom – samarbejde med Miljøkontrollen og andre om dette.
- Arbejde for at lave vandsparekampagne for boliger med særligt højt vandforbrug sammen med KE
- Forsøge at få etableret opsamling og nedsivning af regnvand på Indre Nørrebro
- Hjælpe medborgerhus(e) med indførelse af miljøstyring
- Deltage i samarbejdsgruppe med KE, agendacentre og evt. andre – og heri fortsætte arbejdet for, at der udarbejdes materiale til boligforeninger.

Succeskriterier 2006

- Opdateret materiale, der sikrer kvalificeret vejledning af borgere/boligforeninger
- Udlån af elmålere er velkendt – i gennemsnit 4 udlån pr. måned.
- 1 sparekampagne afholdt
- Udstillings-/formidlingsaktiviteter på netværksted for gårdmænd
- Værktøjerne udviklet i lejlighedsprojektet tilbydes boligforeninger i bydelen
- Afholdelse af minimum 5 homeparties

- Solcellelaug Nørrebro er etableret
- Minimum 1 regnvandsopsamlingsanlæg gennemført

Årsplan 2007

- Vejledning af borgere og boligforeninger, der henvender sig på Agenda Centret
- Opdatering af materiale og udstilling på centeret, herunder el-måler, sparepærer mm. til udlån i samarbejde med KE og Energitjenesten København
- Samarbejde med Energitjenesten København og KE om resourcesparekampagner.
- Synliggørelse af vores tilbud – lokale historier
- Deltagelse på Miljøfestival med resourcespareaktiviteter
- Bruge netværksted for gårdmænd som demonstrationshus/udstillingssted
- Lejlighedsprojekter – bruge de udviklede værktøjer og udbrede dem til boligforeninger m. .
- Afholdelse af homeparties
- Opreklamering af Nørrebro Solcellelaug – identificering/etablering af lokale projekter
- Deltage i SolarCity netværket
- Støtte boligforeninger i at udarbejde Grønt Diplom – samarbejde med Miljøkontrollen og andre om dette.
- Vandsparekampagne for boliger med særligt højt vandforbrug sammen med KE
- Hjælpe lokale institutioner/medborgerhus(e) med indførelse af miljøstyring
- Deltage i samarbejdsgruppe med KE, agenda centre og evt. andre – og heri fortsætte arbejdet for at der udarbejdes materiale til boligforeninger.

Succeskriterier 2007

- Udlån af elmålere er velkendt – i gennemsnit 4 udlån pr. måned.
- 1 elsparekampagne afholdt
- 1 vandsparekampagne afholdt
- Udstillings-/formidlingsaktiviteter på netværksted for gårdmænd
- Afholdelse af minimum 5 homeparties
- Solcellelaug Nørrebro har medlemmer og lokalt projekt identificeret/under etablering.

Idébank

Vejledning og rådgivning af borgere m. .

Det tilstræbes, at vejledningsmateriale bliver tilgængeligt på flere sprog. Udarbejdelse af materiale om el- og vandbesparelser på arabisk, tyrkisk og evt. flere sprog.

Startpakke – boligforeninger

Udarbejdelse af vejledninger og materiale om ressourcebesparelser, som er målrettet boligforeninger (bestyrelser, ejendomsfunktionærer) i samarbejde med Københavns Energi.

Oprette en service: Hvordan kan I bruge jeres ELO- rapport (Energiledelsesordning) og ELO-tal? Uddannelse af ejendomsfunktionærer (gårdmænd, varmemestre).

Skabe (ERFA-)netværk mellem ejendomsfunktionærer i forbindelse med uddannelse.

Grønt Diplom/grønne regnskaber i boligforeninger

Skabe interesse for og støtte boligforeninger i at få Grønt Diplom/udarbejde grønne regnskaber og bruge dem. Data kan fås fra Københavns Energi. Stille letoverskuelige vejledninger og skabeloner til rådighed, der gør det nemt for boligforeninger at lave grønt regnskab og miljøhandlingsplan. Afholde aftenskolehold i grønne regnskaber, hvor deltagerne, i forbindelse med kurset, udarbejder grønne regnskaber/grønt diplom for deres egen boligforening.

El-sparekampagne

Udlån af el-målere og sparepærerkuffert. F.eks. tilbud om udlån i forbindelse med generalforsamling. Kampagne for A-mærket udstyr (køleskabe, vaskemaskiner, ...)

Fremme fællesindkøb af udstyr, som gør det nemmere for den enkelte beboer.

Samarbejde med alternative formidlere (e.g. grønthandlere) om salg af el-sparepærer mm.

Vandsparekampagner og vandmålere

Identificering af karreer med højt vandforbrug i samarbejde med Københavns Energi og opsætning af vandmålere i karreer med højt forbrug (over 160 l/dag)

Udarbejde materiale (på elektronisk form) til boligforeninger, der nemt kan tilrettes af den enkelte boligforening, og bruges til en spare-kampagne i forbindelse med udsendelse af vandregninger. Forbruget skal tydeliggøres, og handlemuligheder anvises.

Den Blå Gade

Udvikling af »Den Blå Gade« – et større gadeforløb, hvor regnvand og kunst indgår som rekreativt element. Etablering af enkelte elementer, som en del af den Blå Gade.

I samarbejde med boligforeninger m. .

Miljøstyring i bydelens institutioner

Etablering af miljøstyring i bydelens institutioner med fokus på de mindre institutioner - i samarbejde med Dogme 2000. Analyse af, hvor barriererne er for de mindre daginstitutioner.

Arbejde for øget selvstyre i institutionernes økonomi, således at den enkelte institution selv kan råde over opnåede besparelser.

Miljøcertificering – miljømærkning af det enkelte hjem

F.eks.. Det Grønne Kort. Dette bør undersøges / ske i samarbejde med andre aktører.

Skoler

Ressourcebesparende aktiviteter på skolerne, der inddrager børn og unge, hvor f.eks.. kompostering og affaldssortering, regnvandsanlæg i skolegården og energibesparelser indgår som en integreret del af undervisningen. Kobling af undervisning og forbrug. Formidle viden om materiale til skolerne. Samarbejde med Skolernes Energiforum.

Butikker

Gennemføre energitjek i samarbejde med KE og de andre agendacentre.

Skidt - med miljøet!

Reduktion af bydelens ressourceforbrug indenfor affald

Definition af indsatsområde

En reduktion i bydelens ressourceforbrug inden for affald skal nås gennem en målrettet forbedring af affaldssorteringen. Hermed kan genbruget øges og mængden af restaffald mindskes. En reduktion skal tillige nås gennem en målrettet indsats for at øge opmærksomheden omkring affaldsminimering.

Agenda centret skal generere ideer til inspiration for nye lokale projekter samt gennemføre kampagner, der fremmer aktiviteten omkring affaldssortering.

Status for aktiviteter i 2005

Den borgerlige regering har skabt dårlige vilkår for affaldssortering og affaldsminimering i Danmark. Men desværre ser vi også de tendenser i Københavns Kommune. De bestræbelser vi har gjort for at forbedre sorteringen og øge genbrugsprocenterne, vækker desværre ikke den helt store genklang i Borgerrepræsentationen. Derfor skal vi fortsat bruge mange kræfter og ressourcer på initiativer og aktiviteter som skubber udviklingen den rigtige vej.

Vi har lagt et stort arbejde i at deltage i den demokratiske proces i kommunen. Bl.a. har vi indsendt to indsigelser og skrevet et større input til Affaldsplan 2008.

På trods af denne »døde« situation har vi fastholdt, at 25 % af bydelens beboere sorterer deres affald efter »Nørrebro Affaldsmodel « dvs. øget affaldssortering og genbrug.

Herunder har en mindre del af gårdene bevaret lokal kompostering. Aktive beboere har i samarbejde med de grønne gårdmænd spillet en helt central rolle i gennemførelsen af implementering og drift af de oprettede miljøstationer. De har i øvrigt udtrykt, at de føler sig svigtet af kommunen ideologisk, holdningsmæssigt og ikke mindst økonomisk.

Gårdmandsnetværket fungerer stadig, men måske ikke med samme entusiasme som tidligere. Gårdmændene har mærket en generel forbedring i samarbejdet med R98's renovationsfolk.

Vi er meget glade for, at vi i samarbejde med Miljøkontrollen, R98 og De Gamles By har etableret Kvartermiljøstationen i Møllegade, og at Kvartermiljøstationen i Gartnergade er blevet renoveret. Dette vil være med til at fremme genbrug og mindske specielt storskraldfractionen.

Vi ønsker mere kontinuerligt samarbejde med miljøkontrollen og R98 om udveksling af nye initiativer og erfaringer.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Igangsættelse af nye aktiviteter for at forbedre kvaliteten af de enkelte fraktioner og for at få mere i bydelen til at sortere efter Nørrebro Affaldsmodel. Styrke samarbejdet i de berørte netværk – specielt gårdmandsnetværket.

Arbejdsprogram 2006

- Forbedre affaldssortering ved fraktionskampagner og etablering af miljøstationer
- Øge fokus på formidlingsdelen og evaluere hvilke virkemidler, der får folk til at gå i gang med at sortere, og hvordan fortsættelsen af affaldssorteringen sikres.

Endvidere at øge brugen af det offentlige byrum (f.eks. biblioteker, medborgerhuse, cafeer, torve) til at synliggøre affaldssortering

- Styrke gårdmandsnetværket og skabe ny dynamik i dette forum.
Opsamling mht. arbejdet med kompostområdet for at kunne støtte de igangværende aktiviteter
- Påvirke den politiske scene på affaldsområdet med erfaringer fra bydelen ved konkrete henvendelser eller aktioner
- Arbejde med affaldstakstsystemet i kommunen.
- Kampagner i forhold til små erhverv

Årsplan 2006

Fraktioner

Det er stadig målet at sætte øget fokus på affaldsfraktionerne pap, papir og batterier, da disse fraktioner mængdemæssigt fylder meget, og de er konkrete for beboerne at forholde sig til. Undersøge forhold omkring nye fraktioner.

Justere og opdatere affaldssorteringen i de gårde, som sorterer efter »Nørrebro modellen«.

Undersøge hvordan forholdene er i de forskellige gårde, og hvordan folk sorterer.

Miljøstationer

Støtte beboere der ønsker at indføre udvidet og forbedret sortering i deres gårde.
Evt. udføre opsøgende arbejde i forhold til specielt interesserede.

Gårdmandsnetværk

Konsolidere gårdmandsnetværket samt få flere gårdmænd engageret i netværket
Etablering af affaldsfagligt forum
Afholde gårdmandsmøder/konferencer med fagligt indhold.
Støtte arbejdet i 'Blå Kapel'

Kompostområdet

Erfaringsopsamling af arbejdet med kompostering på Indre Nørrebro samt forslag til, hvordan vi kommer videre med arbejdet

Politisk påvirkning

Fokus på formidlingsdelen: Hvordan trænger vi bedst igennem med vores input?
Konkrete henvendelser eller aktioner

Samarbejdspartnere

Gårdmænd – gårdlaug – beboerforeninger – almennyttigt boligbyggeri – ejerforeninger – småerhverv – indvandrergrupper - R98 – Miljøkontrollen – andre lokale Agenda 21 centre

Succeskriterier i 2006

- Fastholdelse af sortering i boligområder, der er startet med affaldssortering før 2004
- Forøge indsamlingsmængden af fraktionerne pap-papir-batterier.
- Erfaringsopsamlings-initiativ.
- Kompost erfaringsopsamling, tage nye initiativer.
- Udugter for gårdmænd / bestyrelser og andre interesserede
- Udgive et Nyhedsbrev i samarbejde med de grønne gårdmænds faglige klub.
- Opdatere hjemmeside [www. Rentskrald.dk](http://www.Rentskrald.dk)
- Afklare brug af informationsmateriale KMEKs eller R98's.
- Deltage i debatten om nyt takstsystem i kommunen.
- Deltage i fællesprojekt mellem de 5 indsatsområder.

Succeskriterier i 2007

- Styrkelse af samarbejdet med indvandrerforeninger, små erhverv samt andre Agenda 21 centre

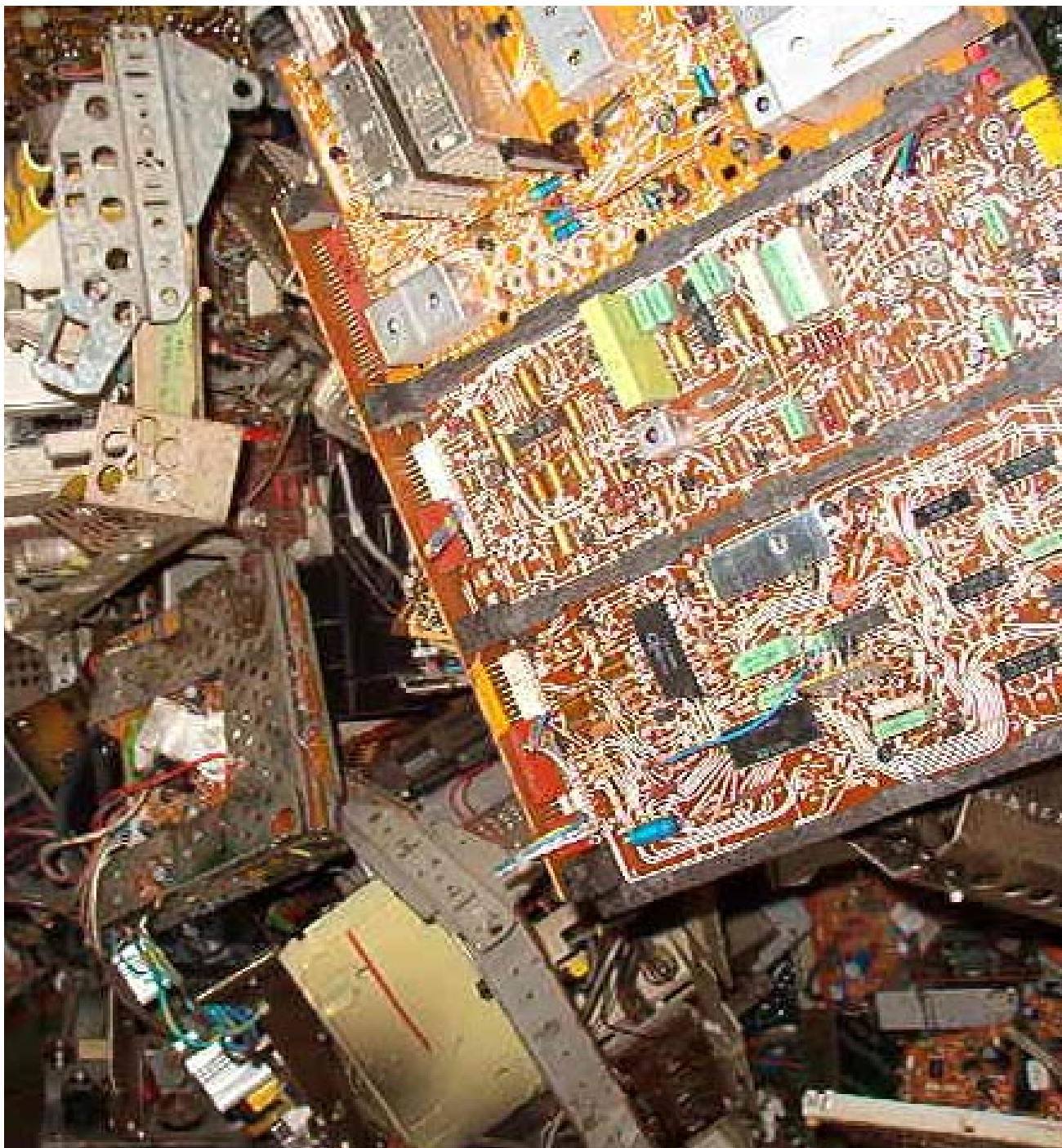
Idébank

- Problem med ejendomme uden gårdmænd, hvordan organiseres arbejdet. Hjælp til at få gårdmænd dér, hvor der ikke er ansat nogen.
- Kampagne materiale om, hvordan man kommer i gang, hvordan lancerer og bruger vi eget materiale
- Hvorfor siger vi ikke til folk, at der er pligt til at sortere, (gulerod / straf)
- Problem med interesse for affaldssortering i ungdomsboliger, da folk bor der relativt kort tid og ikke har den store interesse i deres nærmiljø
- Vise, at mere gårdmandstimer f.eks. til affaldssortering får en positiv effekt på hele gården som sådan, miljømæssigt og socialt
- Uddannelse og information nødvendigt
- Små ejendomme med 1 –5 opgange har større problemer med affaldssorteringen
- Lave reklamebannere for miljøstationerne
- Små erhverv i boligkarreerne skaber ofte problemer i den daglige drift for gårdmændenes arbejde med affaldssortering. Indsatsen skal styrkes med henblik på at få mere små erhverv til at sortere samt forbedre sorteringen hos dem, der allerede sorterer
- Indsatsen for affaldsminimering fortsætter arbejdet fra 2004 med at skabe debat om "køb og smid-væk"-mentaliteten, der skal skabes opmærksomhed om produktkvalitet og mulig heder for genanvendelse, arrangere udstillinger i bydelens offentlige rum og institutioner
- Indsatsen for formidling og brug af det offentlige rum fortsætter arbejdet fra 2004 med i langt højere grad end nu at bruge det offentlige rum (f.eks. biblioteker, medborgerhuse, udvalgte caféer, torve) til at synliggøre affaldssortering. Tanken bag dette er, at det giver nye indtryk af problemstillingerne hos borgerne at se f.eks. en gitterbeholder med pap stående i en udstilling på et bibliotek i forhold til i miljøstationen hjemme i gården.

Disse nye indtryk forventes at være medvirkende til en adfærdsændring. Lave samarbejde med en teatertrup om turné til daginstitutioner med temaet affald.

- Udvikle nye gårdmandskurser i samarbejde med AMU, tekniske skoler og Gartnernes Fagforening. Styrke mulighederne på praktikområdet

Sikken voldsom trængsel...

Trafikinitiativer, der skal reducere trafikbelastningen i bydelen til fordel for beboere og erhvervsliv.

Definition af indsatsområde

Store dele af bydelen har under Indre Nørrebro Bydelsråd fået gennemført trafiksaneringer ved etablering af trafikklaver. Denne sanering er uafsluttet på grund af Bydelsrådets afvikling, hvilket har resulteret i trafikpolitiske konflikter i bydelen.

Vej & Park har evalueret »Trafikplan for Indre Nørrebro« med henblik på fredeliggørelse af boligområderne og indførelse af »sivegader«.

Der skal skabes en dialog omkring dette. Herunder er der brug for at udvikle og demonstrere løsninger, der kan afhjælpe problemet med den store mængde gennemkørende trafik med en voldsom belastning i form af luft- og støjforurening i bydelen til følge.

Status for aktiviteter

- Stop af gennemkørende trafik i Ravnsborggade-kvarteret er besluttet, og vi fik gennemført 95% af borgernes ønsker, vil blive færdiggjort i 2005.
- Etablering af Multiplads på hjørnet af Sankt Hans Gade/Ravnsborggade er på plads og bliver færdiggjort i 2005.
- Trafiksanering i Peter Fabers Gade er på skinner og bliver færdiggjort i 2005.
- Trafikgruppe »for bevarelse af busslusen i Stengade« har lavet en idékonkurrence med det formål at skabe sammenhæng mellem de grønne områder i gaden, men desværre har Vej og Park besluttet at genåbne Stengade. Skal være færdig i februar 2006
- Evaluering af Guldbergsgade-området trafikmæssigt, vi fik stoppet åbning af gennemkørende trafik og projektet er nu lagt over i områdeløft omkring Sjællandsgade Skole. Her er der også skaffet midler til etablering af plads foran Sjællandsgade Skole (Bad og Kirke)
- Diskussion og etablering af cykelrute fra det grønne til det blå (Assistens Kirkegård/ Sjællandsgade) er til dels underlagt områdeløft omkring Sjællandsgade Skole og fortsættes, men er sat lidt i »skyggen« af, at det er besluttet at etablere en ny cykelrute ved Søerne fra Vesterbro til Østerbro.
- Generelt arbejde for at sikre skoleveje. Der blev etableret forsøg i Guldbergsgade og Struensegade i miljøtrafikugen, men uden den store succes.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Målet er, at der gennemføres aktiviteter, som bidrager til en fredeliggørelse af bydelen, således at gader og pladser i højere grad bliver en del af friarealet. Og et samlet løft for bydelen, så det kommer beboere og erhvervsliv til gode.

Store projekter i 2006 - 2007:

Evaluering af busslusen i Stengade og genetablering af busslusen i Stengade + sammenhæng med de grønne områder omkring Stengade.

Områdeløft ved Sjællandsgade Skole: Sikre skoleveje, pladسدannelse, cykelrute, samt at igangsat arbejde med at fredeliggøre Nørrebrogade, se specialet projekt Miljø med mere. Vi skal være med til gennemføre cykelrute ved Søerne, og sikre den rekreative forbedring af Søerne.

Være med til at videreudvikle Københavns Delebiler.

Generelt arbejde for sikre skoleveje, skal fortsætte ved Hellig Kors Skole, Møllegade, Sankt Hans Torv og områdeløft ved Sjællandsgade Skole og Stevnsgade Skole. Hjælpe beboere med gennemførelse af ovenstående mål.

Arbejdsprogram for 2006

Videreudvikling af den eksisterende trafiksanering, således at der kan skabes en bred tilslutning i bydelen til dette. For at skabe bred tilslutning bag trafikafviklingen i bydelen er det vigtigt, at der afsættes den nødvendige tid til udvikling og dialog. Dette skal koordineres med Vej & Park, Københavns Kommune, i forbindelse med evalueringsarbejdet. Hvis vi skal fastholde de mange aktive, der har deltaget i det tidligere trafikarbejde, bliver vi nødt til at hjælpe borgerne med at lave alternative forslag til Vej og Parks oplæg. Evt. vende høringerne på hovedet: Politikere og beboere laver trafikplanen, og embedsmændene bliver hørt.

Årsplan 2006

- Evaluering af busslusen i Stengade og genetablering af busslusen i Stengade + grønne områder.
- Områdeløft ved Sjællandsgade Skole: Sikre skoleveje, pladسدannelse, cykelrute, samt
- Igangsat arbejdet med at fredeliggøre Nørrebrogade,
- Vi skal være med i gennemførelse af cykelrute ved Søerne og sikre den rekreative forbedring af Søerne.
- Videreudvikling af Københavns Delebiler
- Fastlæggelse af status som »boligområder« i Ravnsborggade-området.
- Generelt arbejde for sikrere skoleveje.
- Afholdelse af initiativer i forbindelse med miljøtrafikugen 2006
- Konkret adfærdsregulering i form af skilte for sikring af boligområder og skoleveje.
- Sikre skoleveje: Gå - bus, følgeordning for skolebørn
- Kampe for etablering/opretholdelse af respekt for skolepatruljer hos cyklister og bilister
- Evaluering og videreudvikling af Nørrebro Delecykel for ladcykler, anhängere og el-cykler lokalt
- Dialog om bus og cykelgade fra Nordhavnen til Sydhavnen, (evt. letbane)
- Lokale beboere ved Elmegade ønsker en trafiksanering og plads ved Birkegade.
- Vi skal evaluere de gennemførte trafikprojekter som vi var med til at gennemføre i 2005: Ravnsborggade-kvarteret, Peter Fabers Gade og Multipladsen.

Succeskriterier 2006

- Gennemførelse af trafiksaneringer i Sjællandsgade-området, Plads ved Sjællandsgade Skole, sikker skolevej – Grøn cykelrute til det blå
- Gennemførelse af trafiksaneringer i Stengade-området, sammenhæng for det grønne område.
- Videreudvikling af delebilsordninger.
- Fjernelse af 200 fritidsbiler og sikring af 40 delebils P-pladser til de nye delebiler
- Evaluering og videreudvikling af udlånsordning for ladcykler, anhængere og el-cykler lokalt.
- Afholdelse af initiativer i forbindelse med miljøtrafikugen 2006
- Etablering af miljøzoner på Nørrebrogade
- Opstart af dialog med henblik på omlægning af Nørrebrogade.
- Gennemføre kampagne for adfærdsregulering i forbindelse med boligområder og skoleveje
- Gennemførelse af tiltag med henblik på forbedring af trafiksikkerheden ved skoleveje

Årsplan 2007

- Videreførelse af årsplanen for 2006. Hvad der ikke blev gennemført
- Afholdelse af aktiviteter i forbindelse med Miljøtrafikugen 2007

Succeskriterier 2007

- Videreførelse af Succeskriterier for 2006, som ikke blev gennemført
- Afholdelse af aktiviteter i forbindelse med miljøtrafikugen 2007
- Omlægning af Nørrebrogade

Samarbejdsparter

Beboere, beboerforeninger, lokale handlende, gadelaug, Københavns Kommune, specielt Vej og Park, Rådet for større Færdselssikkerhed, Rådet for Bæredygtig Trafik, Dansk Cyklist Forbund – Kbh's. Delebilsklubber og Biludlejningsfirmaer mv.

Det vil være spændende at inddrage studerende fra DTU, arkitekter, designskoler mv. for at få skæve vinkler på nye løsningsmuligheder.

Det er vigtigt, at samarbejdet og dialogen mellem de forskellige parter bliver konstruktiv og rimelig, om nødvendig må inddrages professionelle konsultanter.

Agenda21 plan for Indre Nørrebro

Sikken voldsom trængsel

Idébank

Sikring af adgangsforhold for skraldemænd, således at det er muligt at få affald ud på gaden. Dette evt. i form af kunstbarrierer, cykelstativer eller ved beplantning.

Udvikling af projekt »Indvandrecykler«, som skal gøre det mere attraktivt for indvandrere at cykle – give cykling en højere status.

Nedbringning af pendlertrafikken for virksomheder som f.eks.: Sølund, De Gamles By og Panum.

Konkret adfærdsregulering af bilister omkring korte køreture (koldstart) til bager, skoler m.m.

Agenda21 plan for Indre Nørrebro

31

Miljø med mere

Tværgående projekter samt parametre, der skal arbejdes med på alle indsatsområder.

Definition af indsatsområde

Der er et kolossalt potentiale i at se økologi, kultur og det sociale i sammenhæng og lade disse tre områder befrugte hinanden, hvilket bl.a. kan bidrage til at højne den multikulturelle forståelse i bydelen (og vel at mærke ikke som envejsintegration). Samtidigt er der et stort behov for bedre koordinering mht. aktiviteter, synlighed og erfaringsudveksling.

Helt generelt skal integration – etnisk såvel som social – og gensidig kulturel berigelse spille en central rolle.

Status for aktiviteter

Mange af indsatsområdets deltagere er allerede i dag aktive enten som enkeltpersoner og i foreninger eller i institutioner som Den Økologiske Produktionskole, Økologiske Igangsættere og Atlas Teltforening. Derudover er der en særdeles lang række af yderligere initiativer af interesse for dette arbejde, f.eks. Øglegøglerne, Rabarberlandet, diverse kulturgrupper, etniske foreninger, Badeanstaltens Venner (Sjællandsgade), m.m. Mange af disse »foreninger« var de »bærende« i forbindelse med afholdelse af Miljøfestivalen 2004/2005.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Målet er at skabe en netværksstruktur, der kan bidrage til at samle den enorme energi, foreninger og græsrodder i bydelen lægger for dagen og dermed synliggør ressourcer, muligheder og behov i krydsfeltet mellem miljø, det kulturelle og det sociale.

Arbejdsprogram for 2006

At etablere „Det matrikelløse ressourceværksted« i forbindelse med Miljøfestivalen. Tværgående projekter defineres nærmere i det følgende.

Årsplan for 2006

Indsatsområdet har intet færdigt koncept, men er derimod en spraglet buket af ideer, der stort set (se dog også nedenfor under »Idébank«) kan rummes under den overordnede idé om „*Det matrikelløse ressourceværksted*“. Det skal være et kreativt rum, hvor alle nørrebroere - men især børn/unge - kan arbejde i krydsfeltet mellem miljø, kultur og det sociale.

Ressourceværkstedet er en »festival« – som udgangspunkt af 3-4 dages varighed i perioden maj-september. I teltet bydes på en broget buket af aktiviteter: Persisk tehus, Nørrebro revy, idébestemte værksteder (element-værksted til eksperimenter med vedvarende energi og andre ressourcer, opfinderværksted...), det økologiske bagekartoffelkor, naturaktiviteter - især for børn (evt. indvandrerbørn), musik, gøgl...

Indtil videre satses der på en festival i forbindelse med Miljøfestival 2006. Derudover kan der bl.a. tænkes samarbejde med Rabarberlandet om deres planlagte Kvarter-festival på Blågårds Plads i september 2006.

Udover festivalen skal der arbejdes med bedre koordinering, bl.a. via www.grønzone.dk og en række andre hjemmesider (inkl. på arabisk, urdu, etc.), så det bliver let for alle i bydelen at finde frem til aktører og aktiviteter.

Årsplan for 2006

Videreudvikle aktiviteterne fra 2005.

Succeskriterier 2006

At etablere „Det matrikelløse ressourceværksted« i forbindelse med Miljøfestivalen 2006. Påbegynde arbejdet med de tvrægående projekter.

Succeskriterier 2007

Der er ikke formuleret noget succeskriterium for 2007, da vi først ønsker at evaluere indsatsen i 2006. Afslutte arbejdet med de tvrægående projekter.

Samarbejdspartnere

Der er et væld af potentielle samarbejdspartnere jvf. ovenstående om status på området i dag. Netværket ønsker ikke at blive bundet til et konkrethus med deraf følgende bureaukrati, men vil gerne udforske mulighederne for et løsere samarbejde med medborgerhuse, Agendacentret, m.m.

I denne forbindelse skal det nævnes, at netværket regner med at brainstorme videre i festligt lag på Den Økologiske Produktionsskole, hvor nye deltagere er velkomne.

Idébank

- Guidet økologisk-social-kulturel rundtur på Nørrebro for børn fra andre dele af landet (måske også andre? – turister?)
- Helsidesannonce i f.eks. PåGaden med mulighed for at krydse af, hvad man har lyst til at deltage i af aktiviteter
- Indvandrerstiftere med film, foredrag, musik...

Nørrebrogade som livslinie for Nørrebro

En grønnere bydel, med plads til mennesker.

Definition af tværgående projekt

Nørrebrogade skal være ren, forureningsfri og støjsvag, så Nørrebrogade igen kan blive det sociale centrum og den centrale hande­lsgade i 'Gåbydelen' Indre Nørrebro.

Dette stiller umiddelbart følgende krav:

- EU's grænseværdi for partikelforurening skal opfyldes og derved forbedre sundheden hos borgere og handlende.
- der etableres gaderum med plads til ophold og snak, caféer, legeplads, træer/beplantning, handelsudstilling, cykelparkering mv.
- butikkerne energimærkes, og der etableres smuk og energirigtig belysning i gaderne.
- der arbejdes på at forbruget af økologiske fødevarer øges hos nørrebroborgerne. Bl.a. ved etablering af et økologisk supermarked.
- Offentlig transport med sporvogne/trolleybusser. Forhold for cyklister forbedres. Lokal varedistribution med el/brint/gas-biler via 'fragtmandshaller'.
- affaldssortering udbygges til gaderne, så også de handlende inddrages i affaldssortering.

Status for aktiviteter

Københavns Kommune har planer om en omlægning af Nørrebrogade i 2006. men afventer en evaluering af Vesterbrogade, der forventes gennemført i starten af 2007. Mange aktører er interesseret i en ændring/udviklingen af Nørrebrogade og det bliver Agenda 21 Centrets opgave at være initiativtager og koordinator.

Arbejdsprogram frem til og med 2007

Agenda 21 Centret vil få en meget stor opgave med at sikre de tværindsatser, som udfordringen omkring Nørrebrogade giver. Tænketanken og arbejdet skal igangsættes og koordineres. I slutningen af perioden skal der meget gerne foreligge en plan for gennemførelse af visionen.

Arbejdsprogram for 2006

Der nedsættes en tænketank af lokale aktører. Tænketanken indkalder forskellige eksperter: byplanlæggere, trafikforskere, miljøfolk etc. til inspiration og sparring. Idéer og resultater offentliggøres via hjemmeside, 'delrapporter', offentlige møder etc.

Succeskriterier 2006

Nedsættelse af en tænketank.

Samarbejdsparter

Beboerforeninger, handlende, institutioner, gårdlaug, NOAH, andels - og ejerforeninger og Københavns Kommune

Kvinder som drivkraft i miljøarbejdet

Kvinder kan gøre en stor forskel i miljøarbejdet.

Definition af tværgående projekt

Fælles projekt for de 5 indsatsområder områder rettes mod indvandrerkvinder på Indre Nørrebro

Status

Til trods for at indvandrere udgør en 1/3 af Indre Nørrebros befolkning, er det ikke lykkedes Agenda 21 Centret i nævneværdig grad at inddrage denne gruppe i vores arbejde.

Da Agenda 21 har som et af sine mål at inddrage alle befolkningsgrupper i arbejdet har vi valgt, at der skal udarbejdes et projekt på tværs af de 5 indsatsområder som specielt henvender sig til indvandrerkvinder.

Arbejdsprogram frem til 2007

Definere og udarbejde et projekt, som forventes at blive selvkørende. Projektet udarbejdes i samarbejde med nøglepersoner/ildsjæle blandt målgruppen. Prioritere hvilke fokusområder der skal være dominerende.

Årsplan 2006

Undersøge hvilke erfaringer der allerede er gjort.

Undersøge og kontakte bydelens kvindeindvandrer-netværk.

Lave forslag til indhold, budget og tidsplan.

I udvikling af formidling af projekt vil teater, kunst, udstillinger og hvad der ellers måtte opstå af kreative ideer blive inddraget.

Succeskriterier 2006

At der opnås et samarbejde med indvandrerkvinders netværk og der opnås en formidling af miljørelevante temaer i denne gruppe.

Arbejdsplan 2007

Opsamle erfaringer – fortsætte arbejdet rettet mod en bredere del af indvandrergruppen, f.eks. inddrage mænd og børn.

Økologiske tiltag i Sports- og Kulturhus

Implementering af bæredygtige/økologiske tiltag i huset.

Definition af tværgående projekt

Fælles projekt for de 5 indsatsområder rettes mod opstart af et Sports- og Kulturhus i Korsgade

Status

Københavns Kommune er ved at bygge Sports- og Kulturhus i Korsgade, og byggeriet bliver færdig ca. 1. september 2006. Vi skal med ind i byggefasen og hjælpe med til at få opstartet Sports- og Kulturhusets bæredygtige/økologiske tiltag

Arbejdsprogram frem til 2007

Vi skal gennemføre rådgivning/vejledning i bæredygtige / økologiske tiltag i drift af huset. F.eks. økologisk mad, lavenergibelysning og rengøringsmidler og sikre implementering af disse.

Årsplan 2006

Vejledning og implementering

Succeskriterier 2006

Vi skal være med i arbejdet, og blive hørt.

Arbejdsplan 2007

Fortsat vejledning og implementering.

Kunst/håndværk og æstetik integreres i arbejdet for at skabe en smukkere og mere bæredygtig bydel.

Status over nuværende og tidligere gennemførte aktiviteter

Den multietniske bydel giver en inspirerende broget kulturscene.

- Etniske Billedkunstnere i SIMER har udarbejdet skitseforslag til »miljø-kunst« i byrummet på Indre Nørrebro (skulpturer, vandkunst, cykelstativer, bænke, gavl- og gademalerier, mm.) og med integration af kunst i miljøarbejdet
- Bydelen har et omfattende netværk af kunstnere/værksteder. Bl.a. Fællesværkstedet Jagtvej og Billedværkstedet Nørrebrogade

Perspektiver

Gennem et tæt netværk skal kunst og gedigent håndværk integreres overalt, hvor dette er muligt. Kunsten skal ud på gader og stræder, hvor den i højere grad skal sammentænkes i forbindelse med etablering af fysiske foranstaltninger.

Konkrete aktiviteter

- Afholdelse af seminar for kunstnere om emnet "Hvordan integreres kunst og håndværk i miljøarbejdet?"
- Fundraising til og igangsættelse af nogle af de udarbejdede "miljø-kunst"- skitser
- Etablering af projektet "Den blå gade", hvor kunstelementet sammentænkes i forbindelse med indsamling og udnyttelse af regnvand
- Demonstrationsprojekter hvor kunst og håndværk indarbejdes i forbindelse med etablering af miljøstationer
- Sammentænkning af kunst og integrationsarbejde i bydelen
- Indarbejdelse af kunsten i gadebilledet som en naturlig del af en trafiksanering
- Planlægning af kunstmarked på f.eks. Sankt Hans Torv som en brik i arbejdet for at synliggøre bydelens mange kunstaktive

Social- og integrationsarbejde som et vigtigt element i planlægning og gennemførelse af miljøarbejdet.

Status over nuværende og tidligere gennemførte aktiviteter

Vi har i bydelen lang tradition for at gennemføre sociale projekter, herunder integrationsprojekter. For enkelte af disse har miljøarbejdet været inddraget, bl.a. kan nævnes følgende:

- Økologiske Igangsættere har i flere år gennemført Økologiske Torvedage, hvor social- og integrationsarbejde har været vigtige elementer.
- Rabarberland-projektet har gennemført en række integrationsprojekter, der bygger på en styrkelse af miljøet
- Som følge af affaldsprojektet på Indre Nørrebro er der gennemført uddannelse af og oprettet ca. 20 nye stillinger for grønne gårdmænd
- Café Offside har kombineret driften af en økologisk café med socialt arbejde
- Kapelvej Medborgerhus kombinerer driften af en økologisk café med socialt arbejde
- Den Økologiske Produktionsskole kombinerer miljøundervisning med socialt arbejde
- En række virksomheder forsøger at inddrage socialt arbejde i driften, f.eks. Spidsroden og Økotrans

Perspektiver

De fleste kvarterer i København er godt i gang med at udvikle sig til multikulturelle bydele. Det er dog næsten altid på Indre Nørrebro, konflikterne kommer op til overfladen, f.eks. mellem grupper af unge, mellem familier, mellem muslimer og kristne. Det bliver derfor en vigtig opgave for centret at få integrationsarbejdet ind som et væsentligt element.

Gennem styrkelse af eksisterende og etablering af nye netværk skal der bygges bro mellem social- og integrationsarbejdet og miljøarbejdet. Målet er at planlægge miljøarbejdet, så bydelens mange borgere med etnisk baggrund deltager aktivt. Samtidig arbejdes der på at sociale projekter indarbejder miljøparametre.

Konkrete aktiviteter

- Etablering af en grøn erhvervsstøtteordning for specielt etniske grupper, der skal gøre det lettere at komme i gang med egen butik. Ordningen skal udover at støtte administrativt, hjælpe med at igangsætte nye typer butikker, der bryder det noget ensformige udbud
- Gennem et tæt samarbejde med socialcenteret i bydelen opbygges et netværk mellem ledige og grønne virksomheder/projekter. Her bygges bl.a. videre på erfaringerne med ansættelse af grønne gårdmænd
- Det eksisterende netværk mellem sociale projekter udbygges med inddragelse af aktører inden for miljøområdet, således at miljøperspektiver indarbejdes i kommende sociale projekter på et tidligt tidspunkt
- Videreudvikling af og støtte til opstart af en produktion af økologisk halalkød

Agenda 21 Center Indre Nørrebro

Agenda 21 Center Indre Nørrebro - Blegdamsvej 48 - Tel. 33 30 11 24

www.norrebro.nu

Nørrebro

gør det!

